

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО БЕЗПЕКИ

Остапенко О.М., к.е.н.

Полтавська державна аграрна академія

Здійснено оцінки інвестиційної привабливості підприємства через виділення зовнішніх та внутрішніх умов інвестиційної привабливості та її об'єктів.

Considered the question of evaluation of investment attractiveness of the company through the selection of external and internal conditions of investment attractiveness and its ob'ektiv.

Постановка проблеми. В сучасних економічних умовах одним із пріоритетів забезпечення сталого розвитку і поліпшення своїх позицій у ринковому середовищі підприємств є активізація інвестиційних процесів. Інвестиційна привабливість при цьому відіграє роль ключового елемента, оскільки її динамічність залежить від можливостей підприємства відповідати умовам потенційних інвесторів. Зважаючи на це, все більшої актуальності набувають питання, пов'язані з отриманням об'єктивної і адекватної оцінки цих можливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичні основи оцінювання інвестиційної привабливості підприємства відображені в роботах як зарубіжних авторів Г. Бірман, В. Бернес, Хансена Е., Харрода Р., Хоутрі Р., Чемберліна Е., так і вітчизняних Алексеева О.А., Великоіваненко Г.І., Бланка І.О., Герасимчука М.С., Хобти В.М., Мешкова А.В., Матвійчук А.В., Нечипорук О.В., Юхимчука С.В., Садекова А.А., Ястремської О.М. Харламової Г.О., Брюховецької Н.Ю.

Однак переважна більшість їх робіт присвячена аналізу окремих аспектів забезпечення активізації інвестиційної діяльності, мінімізації інвестиційних ризиків через використання оцінок інвестиційної привабливості об'єктів вкладання коштів. При цьому майже не приділено уваги вивченню системних особливостей інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання на мікрорівні (підприємств) як інтегрального утворення, не розроблено механізмів її ефективного використання і розвитку. Тому, через систематизацію внутрішніх та зовнішніх умов інвестиційної привабливості діючого підприємства - Філії „Зачепилівський райавтодор” ДП „Харківський облавтодор” Харківської області необхідно оцінити його інвестиційну активність.

Постановка завдання. Метою статті є проведення оцінки на мікрорівні інвестиційної привабливості для виділення пріоритетних об'єктів залучення інвестицій.

Виклад основного матеріалу дослідження. В процесі провадження підприємницької діяльності, перед суб'єктами господарювання завжди в той чи інший момент постає проблема нестачі обсягів власного ресурсного забезпечення, що може призвести до виникнення негативних економічно-

соціальних ефектів [1]. Вирішення даних проблем може відбуватися через залучення реальних інвестицій, які забезпечують можливість придбання та введення в експлуатацію нових основних та обігових засобів. Тож, проведемо оцінку інвестиційної привабливості через дослідження показників економічного розвитку Філії „Зачепилівський райавтодор” за функціями інвестицій (табл. 1).

Таблиця 1

**Економічний розвиток Філії „Зачепилівський райавтодор”
ДП „Харківський облавтодор” за функціями інвестицій**

Функції інвестицій	Заходи
Забезпечення приросту функціонуючого капіталу	Залучення позикового капіталу
Створення умов для одержання додаткового доходу	Впровадження нових технологій і машин
Створення умов для очікуваного розширеного споживання у майбутньому шляхом відмови від частини поточного споживання	Збільшення терміну середнього ремонту
Формування факторів-ресурсів для виробничої стадії відтворення	Залучення прогресивних дорожньо-будівельних матеріалів
Утворення нової комплексної структури капіталу у виробничій стадії	Оптимізація структури капіталу
Ресурсне забезпечення переведення економічних систем на інноваційний шлях розвитку	Втілення інноваційних технологій
Вирішення проблеми зайнятості, розвиток соціальної сфери	Оволодіння працівниками суміжними професіями
Регулювання пріоритетних напрямків розвитку дорожньої галузі	Вибір видів дорожніх робіт, потрібних у сучасний час

За даними табл. 1, можна сказати, що в теперішній час Філії „Зачепилівський райавтодор” в першу чергу слід звернути увагу на таку інвестиційну функцію як впровадження нових технологій та дорожніх машин – оскільки підприємство є виконавцем ремонтних робіт доріг. Окреслене необхідне для: забезпечення конкурентоспроможності продукції і підвищення її якості; структурної перебудови виробництва; створення необхідної сировинної бази для ефективного функціонування підприємства; вирішення соціальних проблем: інвестиції необхідні для забезпечення ефективного функціонування підприємств, їхнього стабільного стану й у зв’язку з цим вони використовуються для досягнення подальшого розширення і розвитку виробництва; відновлення основних виробничих фондів та ін.

Для досягнення визначеного пріоритету розглянуто зовнішні та внутрішні умови інвестиційної привабливості Філії „Зачепилівський райавтодор” (табл. 2 та 3).

Таблиця 2

Зовнішні умови інвестиційної привабливості Філії „Зачепилівський райавтодор” ДП „Харківський облавтодор”

Ознаки привабливості	Характеристика ознак
Важливість дорожньої галузі	Дуже важливе, тому що всього по Україні доріг 169447 км.
Особливості галузі	Багатогранність дорожньої продукції; обсяг робіт нерівномірний по ділянках дорог; споживання великої кількості різноманітних за номенклатурою дорожньо-будівельних матеріалів
Основні споживачі продукції	Населення даного регіону
Рівень конкуренції чи монополітність	Велика монополітність, рівень конкуренції
Ринок збуту і його потенційна можливість	Необмежений, залежить від регіону і стану доріг
Сталість галузі щодо загального економічного спаду у країні	Велика залежність, фінансові ресурси обмежені, будівництво доріг практично відсутнє, виконується тільки поточний ремонт
Рівень втручання держави в розвиток галузі	Безпосередня державна фінансова підтримка
Податкові пільги	Немає
Екологічна небезпечність виробництва	Значна
Соціальна значущість	Достатня
Фінансові умови	Рівень загальної прибутковості дуже низький

Таблиця 3

Внутрішні умови інвестиційної привабливості Філії „Зачепилівський райавтодор” ДП „Харківський облавтодор”

Фактори привабливості	Характеристика
Наявність сучасного устаткування	Устаткування застаріле, знос більше 70%, що знижує можливість нарощувати виробництво
Екологічна шкідливість виробництва	Середня. Можна звести до норми при виконанні необхідних заходів
Наявність власного транспорту	Для перевезення робітників до місця роботи
Номенклатура продукції, робіт	Різнманітна: дорожні знаки, інформаційні щити, поточний та капітальний ремонт тощо
Постачальники	Кам'яні матеріали – кар'єри України; бітум - Кременчук
Споживачі	Населення регіону та водії транзитного руху автомобілів
Фінанси підприємства	Показники фінансової діяльності задовільні

За системою показників нами було проведено фінансовий моніторинг інвестиційної привабливості Філії „Зачепилівський райавтодор” (табл. 4). Основними позитивними тенденціями з точки зору інформації активу та пасиву балансу вважаються збільшення величини майна та джерел формування капіталу, що вказує на підвищення рівня фінансової стійкості підприємства, відсутність у балансі непокритого збитку і неоплаченого капіталу.

Таблиця 4

Показники інвестиційної привабливості Філії „Зачепилівський райавтодор” ДП „Харківський облавтодор” за 2008-2010 рр.

Показники	2008 р.	2009 р.	2010 р.	Відхилення (+, -) 2010 р. до 2008 р.
Структура активів				
Частка в майні, %:				
необоротних активів	71,1	79,7	68,5	-2,6
оборотних активів	28,9	20,3	31,5	+2,6
оборотних виробничих фондів	26,3	16,7	29,5	+3,2
дебіторської заборгованості	0,6	0,7	1,0	+0,4
грошових коштів і поточних фін. інвестицій	0,9	0,9	0,2	-0,7
Структура джерел формування капіталу				
Частка в джерелах формування капіталу, %:				
власного капіталу	66,8	77,3	64,5	-2,3
зобов'язань	33,2	20,7	35,5	+2,3
довгострокових зобов'язань	-	-	-	-
поточних зобов'язань	30,3	11,2	20,2	-10,1
кредиторської заборгованості	30,2	11,2	20,0	-10,2
Ліквідність і платоспроможність				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,031	0,081	0,011	-0,020
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,058	0,161	0,078	+0,020
Загальний коефіцієнт ліквідності	0,948	1,799	1,552	+0,604
Фінансова стійкість				
Коефіцієнт автономії	0,668	0,773	0,645	-0,023
Коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу	0,454	0,256	0,428	-0,026
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-	0,080	0,055	+0,055
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними активами	-	0,338	0,120	+0,120
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,711	0,797	0,684	-0,027
Коефіцієнт нагромадження амортизації	0,353	0,378	0,380	+0,027
Прибутковість (рентабельність)				
Рентабельність продажу, %	4,62	8,08	2,46	-2,16
Загальна рентабельність сукупного капіталу, %	0,14	5,76	0,07	-0,07
Загальна рентабельність власного капіталу, %	0,20	8,03	0,10	-0,10
Якість прибутку				
Частка, %:				
прибутку від основної діяльності в прибутку від звичайної діяльності до оподаткування	-	100,0	-	-
чистого прибутку в прибутку від звичайної діяльності до оподаткування	-	100,0	-	-
Темп зростання прибутку від звичайної діяльності до оподаткування, %	-	-	-	-
Ділова активність (оборотність капіталу)				
Коефіцієнт обертання капіталу	1,117	1,669	1,154	+0,038
Коефіцієнт обертання власного капіталу	1,590	2,329	1,641	+0,051
Коефіцієнт обертання оборотних активів	4,023	6,751	4,406	+0,383
Коефіцієнт обертання запасів	4,420	7,273	4,707	+0,287
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості	71,790	255,382	128,040	+56,250
Коефіцієнт обертання кредиторської за боргованості	4,234	7,823	7,238	+3,004

Стан показника абсолютної ліквідності свідчить про те, що даний коефіцієнт має негативну динаміку. За показниками фінансової стійкості можна стверджувати, що досліджуване підприємство є фінансово незалежним від своїх кредиторів. Але спостерігається зменшення рівня цієї незалежності. Стан активів і пасивів відповідає завданням його фінансово-господарської діяльності. Рентабельність продажу Філії „Зачепилівський райавтодор” у 2010 році порівняно з 2008 роком зменшилася 2,46 %. Щодо показників прибутковості спостерігається негативна динаміка фінансових результатів діяльності підприємства, але треба звернути увагу на зміну частки собівартості реалізованої продукції. Показники ділової активності свідчать про уповільнення оборотності всіх видів активів підприємства у 2010 порівняно з 2008 роком.

На підставі умов привабливості Філії „Зачепилівський райавтодор” виділені об’єкти інвестиційної діяльності і можливість їх втілення (табл. 5).

Таблиця 5

Об’єкти інвестиційної привабливості

Об’єкти	Призначення	Можливість втілення
Нове будівництво автомобільних доріг	Будівництво автомобільних доріг новими проектами	Вірогідність дуже мала внаслідок нестачі державного фінансування
Розширення дорожнього виробництва	Введення в дію нових основних фондів	Екстенсивний шлях збільшення виробництва є хибним для підприємства
Реконструкція автомобільних шляхів	Обладнання діючого виробництва новою технологією та дорожньо-будівельною технікою	Привабливий шлях збільшення обсягів дорожніх робіт
Технічне переустаткування підприємства	Підвищення технічного рівня виконання дорожніх робіт за рахунок зміни старого обладнання на нове продуктивне	Привабливе для інвестицій

Висновки. Отже, розгляд питання оцінки інвестиційної привабливості підприємства надав можливість виділити основні об’єкти для інвестування, що забезпечать, як наслідок, нарощення матеріально-технічної бази для нормального, адекватного сучасності функціонування підприємства.

Література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент / И.А. Бланк. — К.: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. — 448 с.
2. Боярко І. М. Оцінка інвестиційної привабливості суб’єктів господарювання / І. М. Боярко // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 7. — С. 90 -99.
3. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: [навч. посіб.] — 2-е вид. — К.: Каравела, 2008. — 432 с.